

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Romana Fremra a soudců Mgr. Jany Kajzrové a Mgr. Jana Podaného ve věci

žalobců: **a) Václav Archman**, narozený dne 14. 1. 1940
bytem Příkopy 282, 263 01 Dobříš
b) Stanislav Balej, narozený 18. 4. 1955
bytem Liberecká 578/21, 466 01 Jablonec nad Nisou
c) Karel Lébl, narozený dne 16. 7. 1933
bytem Dlouhá 162, 263 01 Dobříš

všichni zastoupeni advokátkou JUDr. Kristýnou Oberfalceroovou, DEA, DESS
sídlem Na Bělidle 64/3, 150 00 Praha 5 - Smíchov

proti
žalované: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3

o nahrazení projevu vůle žalované

o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Příbrami ze dne 27. 10. 2021, č.j. 14 C 147/2021-253

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobcům plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 9 670 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobců.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu v Příbrami ze dne 27. 10. 2021, č.j. 14 C 147/2021-253 (dále jen „rozsudek soud prvního stupně“) bylo rozhodnuto, že se nahrazuje projev vůle žalované uzavřít se žalobci tuto smlouvu o bezúplatném převodu pozemku ve vlastnictví státu podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“): Státní pozemkový úřad, IČO 01312774, se sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 – Praha 3 (dále jen “Státní pozemkový úřad”), spravuje pozemek ve vlastnictví státu parc. č. 146/2, zapsaný na LV 10002 pro obec Ohrazenice a katastrální území Ohrazenice u Jinec u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Příbram. Václav Archman, nar. 14. 1. 1940, bytem Příkopy 282, 263 01 Dobříš, Stanislav Balej, nar. 18. 4. 1955, bytem Liberecká 578/21, 466 01 Jablonec nad Nisou a Karel Lébl, nar. 16. 7. 1933, bytem Dlouhá 162, 263 01 Dobříš, jsou oprávněnými osobami ve smyslu ust. § 4 zákona o půdě (dále jen „oprávněné osoby“). Oprávněné osoby mají na základě rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Příbram Čj. 2856/92-D, R V 77/2004 ze dne 10. 05. 2004, Čj. 2856/92-D, R V 76/2004 ze dne 03. 05. 2004, nárok na nabytí vlastnického práva k tzv. náhradním pozemkům za pozemky jim v restituci z důvodu existence překážek uvedených v § 12 zákona o půdě nevydané. Státní pozemkový úřad k uspokojení nároku oprávněných osob na náhradu za pozemky v restituci nevydané touto smlouvou bezúplatně převádí do podílového spoluvlastnictví, a to žalobci a) Václavu Archmanovi do id. podílu 12/100, žalobci b) Stanislavu Balejovi do id. podílu 66/100 a žalobci c) Karlu Léblovi do id. podílu 22/100 pozemek parc. č. 146/2 zapsaný na LV 10002 pro obec Ohrazenice a katastrální území Ohrazenice u Jinec u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Příbram, a oprávněné osoby tento pozemek do podílového spoluvlastnictví přijímají (výrok I.). Žalovaná je povinna zaplatit žalobcům na náhradu nákladů řízení 24 998,60 Kč k rukám jejich právní zástupkyně do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.).
2. Soud prvního stupně rozsudek odůvodnil tím, že bylo prokázáno, že žalobci jsou oprávněnými osobami podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), když žalobce b) jako jediný dědic zdědil nárok po své právní předchůdkyni Růženě Balejové, nar. 1931. Žalobcům svědčí nárok na vydání náhradního pozemku vyplývající z rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Příbram (rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Příbram ze dne 3. 5. 2004, č.j. 2856/92-D, R V 76/2004, rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Příbram ze dne 10. 5. 2004, č.j. 2856/92-D, R V 77/2004 a usnesení Okresního soudu v Příbrami ze dne 19. 10. 2015, č.j. 25 D 814/2015-89). Zůstatková hodnota nevydaných pozemků činí celkem 13 208 Kč, z toho neuspokojené nároky činily 1 584,96 Kč u žalobce a), 8 717,28 Kč u žalobce b) a 2 905,76 Kč u žalobce c). Žalobci uplatnili svoje dosud nevyřádané restituční nároky u žalované prostřednictvím předmětné žaloby požadavkem na vydání pozemku parc. č. 146/2 v katastrální území Ohrazenice u Jinec o výměře 2919 m² (původně o výměře 2992 m²), nezařazeného do veřejné nabídky, v hodnotě 10 067,60 Kč, jenž je ve vlastnictví státu a správě žalované. Od roku 2004 do podání žaloby se každý ze žalobců účastnil nejméně 15 veřejných nabídek. Věc po právní stránce posoudil podle § 11a odst. 1 zákona o půdě a uzavřel, že žaloba je po právu, neboť restituční nároky žalobců jako oprávněných osob dosud nebyly uspokojeny vydáním náhradních pozemků v rozsahu zbytku jejich restitučních nároků ve výši 13 208 Kč. Byl prokázán liknavý postup ze strany žalované. Vzhledem k době, po kterou zůstal restituční nárok žalobců neuspokojen, přes jejich aktivitu, projevenou též účastí ve veřejných nabídkách, a proto mají žalobci právo se domoci žalobou náhradního pozemku. Hodnota žalobci zvoleného náhradního pozemku parc. č. 146/2 činila dle znaleckého posudku celkem 11 279,40 Kč, po oddělení jeho nevhodné části pak hodnota vydávaného pozemku parc. č. 146/2 o výměře 2919 m² činila 10 067,60 Kč. Vzhledem k tomu, že znalecký posudek je pouze jedním z důkazů, stanovil soud prvního stupně z důvodu hospodárnosti řízení hodnotu pozemku tak, že vycházel

z částky 16,60 Kč za m² stanovené znaleckým posudkem pro oddělenou část pozemku o výměře 73 m², což představovalo snížení ceny o 1 211,80 Kč. Hodnota nárokovaného pozemku pak činila 10 067,60 Kč. Nebyl proto proveden žalovanou navržený doplněk ke znaleckému posudku z oboru ekonomika, ceny a odhady nemovitostí. Nájemní smlouva na pronájem předmětného pozemku nebyla shledána překážkou pro vyhovující soudní rozhodnutí. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) a povinnost k jejich plné náhradě žalobcům byla uložena neúspěšně žalované ve výši 24 998,60 Kč. Náklady řízení sestávaly z odměny advokáta za 5 úkonů právní služby po 3 696 Kč při tarifní hodnotě 10 067,60 Kč odpovídající ceně vydaného pozemku, při zastupování tří osob dle § 8 odst. 1 a § 7 bod 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), kdy jeden právní úkon bez ponížení o 20 % činil 1 540 Kč, po ponížení pak 1 232 Kč a za tři osoby celkem 3 696 Kč. Úkony právní služby představovaly převzetí právního zastoupení, podání žaloby, vyjádření ve věci samé z 23. 9. a 22. 10. 2021, účast u soudního jednání dne 27. 10. 2021. K nim náleželo pět paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč za úkon ve výši 1 500 Kč a 5 půlhodin po 100 Kč jako náhrada za promeškaný čas cestou ve výši 500 Kč, cestovné zástupkyně žalobců k ústnímu jednání z Prahy do Příbrami a zpět ve výši 180 Kč a dále částka 4 338,60 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty (DPH) ve výši 21 % z uvedených částek.

3. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala včasné odvolání žalovaná. V odvolání namítla, že bylo povinností soudu prvního stupně zkoumat aktivitu při uplatňování restitučního nároku u každého ze žalobců individuálně, pro účely posouzení, zda každý z nich má nárok na přímý převod pozemku. To však soud prvního stupně neučinil. Údaj o účasti všech žalobců na veřejných nabídkách byl hrubě zkreslený. Pouhá doba, po kterou nebyl jejich nárok uspokojen, nemůže být přičítána bez dalšího pouze k tíži žalované. Pokud se žalobci účastnili soutěží o náhradní pozemky pouze „formálně“, tj. byla podána žádost a v případě více zájemců nebylo soutěženo nebo dostatečně navyšována částka, pak bylo zřejmé, že pozemek vysoutěží jiná osoba. Takovou aktivitu nelze považovat za dostatečnou. Ke dni 1. 1. 2019 činil společný nárok žalobců 40 902 Kč. V letech 2019 a 2020 bylo žalovanou nabízeno 3 754 pozemků a z toho 2 615 bylo možné získat přímo bez konání nabídky, tj. za nabídkovou cenu. Z nabídnutého množství požádali žalobci o 10 pozemků, z toho jim 2 byly převedeny přímo, bez konání výzvy, tj. za nabídkovou cenu. O zbývajících 8 se přihlásilo více zájemců, a proto byly konány výzvy. Žalobci však vzali jednu žádost zpět, třikrát se nezúčastnili výzvy vůbec a čtyřikrát skončili na posledním místě, protože navyšovali nabídky pouze o nepatrné částky. Celkový původní nárok žalobců a) a c) činil 69 366,50 Kč a před podáním žaloby projednávané u Okresním soudem v Příbrami pod sp. zn.. 8 C 28/2018 byl jejich nárok uspokojen do výše 42 675,50 Kč. Přesto žalobci podali v roce 2018 uvedenou žalobu a v tomto řízení byly na žalobce a) a c) převedeny pozemky v hodnotě 19 407 Kč. Zůstatek neuspokojené části jejich nároku činil 26 691 Kč. Od roku 2019 došlo k uspokojení nároku žalobců a) a c) ve výši 22 217,89 Kč při pouhé řádné účasti ve dvou nabídkách. Z uvedeného je zjevné, že bylo možné ve veřejných nabídkách jejich nárok uspokojit. Nárok žalobce b) činil celkem 14 211 Kč. Tento žalobce byl aktivní až od roku 2019 a v roce 2020, kdy byl úspěšný, a z původních nároku zůstalo neuspokojeno 8 732 Kč. Pokud by se žalobce b) opravdu snažil a nabídek se účastnil, bylo by možné jeho nárok v poměrně krátké době uspokojit. Vypořádat nárok formou převodu pozemků do nuly je obtížné, ale zůstatek nároku v řádech stokorun bylo možné vypořádat i finančně. Nárok v celkové výši 13 208 Kč byl tedy uspokojitelný ve veřejných nabídkách a tento souhrnný nárok vůči žalované navíc vznikl až podáním žaloby. Ze strany žalované k žádné liknavosti a svévoli vůči žalobcům nedošlo. Zvolený náhradní pozemek není z převodu vyloučen. Poukázala na to, že znalecký posudek byl zpracován k ocenění celého pozemku, nikoli pouze jeho částí, která je vydávána a žalovaná nesouhlasila se způsobem jeho ocenění soudem prvního stupně, neboť měl být řádně oceněn znalcem. Žalovaná navrhla, aby rozsudek soudu prvního stupně byl změněn a žaloba byla zamítnuta nebo byl zrušen

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

a věc byla vrácena soudu prvního stupně. Žalovaná požádala o přiznání náhrady nákladů odvolacího řízení.

4. Žalobci ve vyjádření k odvolání uvedli, že rozhodnutí soud prvního stupně hodnotili jako věcně správné. Postup žalované při uspokojování restitučních nároků žalobců byl liknavý a svévolný. Doba, po níž byl jejich restituční nárok žalovanou neuspokojen, představuje jeden z nejdůležitějších ukazatelů její liknavosti, když žalobci museli na vydání restitučních rozhodnutí čekat déle než 12 let od podání restituční výzvy a doposud nebyly jejich nároky plně uspokojeny. O liknavém a svévolném postupu žalované svědčí také nedostatečná nabídka vhodných náhradních pozemků v rámci veřejné nabídky. Struktura nabídky žalované musí mít takové kvalitativní a kvantitativní parametry, aby byla náhrada poskytnuta v co možná nejkratší době co možná nejširšímu okruhu oprávněných osob. Žalobci prokázali, že se po dlouhou dobu marně snažili uspokojit své restituční nároky účastí ve veřejných nabídkách, přesto se jim však nepodařilo nároky uspokojit. Svědčí jim proto právo na přímý převod pozemku. Tvzení žalované o veřejných nabídkách jsou zkreslená a nevypovídají o skutečné účasti žalobců v nich. Systém veřejných nabídek spočívá ve vyhlášení veřejné nabídky, ve které se nabízí více různých pozemků, přičemž se zájemce může ucházet pouze o tolik pozemků (podat tolik žádostí), dokud nevyčerpá svůj restituční nárok. V praxi se tak žalobci ucházeli např. o dva pozemky, přičemž o zbytek pozemků v dané veřejné nabídce nemohli projevit zájem vzhledem k § 11a odst. 7 zákona o půdě. Žalobci nemohli předvídat, o které pozemky bude zájem ze strany jiných restituentů a o které nikoli. Vzhledem k tomu, že o pozemek, který nikdo nezískal (z důvodu nezájmu restituentů), se nelze ucházet znovu, není ani možné, aby takový pozemek získali žalobci. Žalobci vzali v jednom případě žádost zpět ze strategických důvodů, aby mohli soutěžit o jiné pozemky, pro jejichž získání měli vyšší šanci. Nelze proto hovořit o formální účasti žalobců na veřejných nabídkách. Žalobci se veřejných nabídek hojně a trpělivě účastnili i přes jejich nízké šance na získání nabízených pozemků a respektovali vázanost žalované zákonem. Restituční nárok žalobců a) a c) činil 69 366,50 Kč. Částka ve výši 42 675,50 Kč /včetně právního předchůdce žalobce b) se jednalo o částku ve výši 43 561 Kč/ byla uspokojena v rámci nabídkových řízení vyhlášených podle zák. č. 95/1999 Sb., kde uvedení žalobci museli dopláct značnou částku ze svých úspor. Žalovaná uvedla nepřesný výpočet výše restitučních nároků žalobců, když částka 26 691 Kč jako rozdíl mezi celkovým restitučním nárokem žalobců a) a c) ve výši 69 366,50 a částky 42 675,50 Kč byl neuspokojený nárok žalobců a) a c) před podáním žaloby v řízení vedeném pod sp. zn. 8 C 28/2018. Nárok žalobců a) a c) před podáním této žaloby činil 22 215,89 Kč, z toho nárok žalobce c) částku 2 898,19 Kč. Nárok ve výši 19 407 Kč byl uspokojen v řízení vedeném pod sp. zn. 8 C 28/2018. Pouze nárok ve výši 2 808,89 Kč podle smluv o převodu pozemku č. 3PR19/12 a č. 4PR20/60 byl uspokojen při účasti žalobců a) a c) ve dvou veřejných nabídkách. Nároky žalobců tedy nebyly ve veřejných nabídkách téměř uspokojeny. Žaloba o nahrazení projevu vůle ohledně převodu konkrétních náhradních pozemků tedy představuje jediný možný prostředek žalobců, jak uspokojit jejich restituční nároky a každý z nich samostatně má nárok na přímý převod pozemku. Žalovaná nesprávně hodnotila aktivitu žalobce b) samostatně bez ohledu na jeho právního předchůdce. Nadto žalobci a) a b) měli souhrnný nárok, neboť jejich právní předchůdci manželé pan Václav Archman st. a paní Otýlie Archmanová vlastnili původní pozemky společně a právní předchůdce pana Lébla, jeho matka paní Růžena Lébllová roz. Archmanová, byla sestrou pana Václava Archmana st. a společně jako sourozenci na původních pozemcích hospodařili. Bylo proto zcela logické přistupovat ke všem žalobcům společně. Žalobci sami navíc v naprosté většině vystupovali jednotně a podávali i společné žádosti o převod náhradních pozemků. Řízení vedeného pod sp. zn. 8 C 28/2018 se žalobce b) neúčastnil pouze z toho důvodu, že v rozhodnou dobu nebylo ještě ukončeno dědické řízení o pozůstalosti jeho matky a hrozilo nebezpečí z prodlení vzhledem k tzv. restituční tečce. Spekulaci žalované o účelovém spojování restitučních nároků ze strany žalobců proto považují za zcela účelovou. Žalovaná kritizovala diskriminační přístup soudu v neprospěch restituentů, kteří se účastní nabídek a o pozemky soutěží oproti těm, kteří se snaží uplatnit svůj nárok žalobou. Žalobci

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

opakovaně v této souvislosti poukázali na nález Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02 a tvrzení žalované o diskriminaci ostatních restituentů ze strany žalobců je tedy liché. Žalobci nesouhlasili s námitkou žalované, že by měl být předmětný pozemek nebo jeho část znovu oceněn znalcem nebo by měl být zpracován dodatek ke znaleckému posudku. Oddělená část pozemku o výměře 73 m² nebyla odečítána za cenu zemědělské půdy, ale správně za cenu komunikace ve výši 16,60 Kč/m², jak vyplývalo ze znaleckého posudku. Žalobci navrhli, aby odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a žalované uložil povinnost nahradit žalobcům náklady řízení.

5. Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou a včas (§ 202 a contr., § 201, § 204 odst. 1 o. s. ř.) přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu podaného odvolání a řízení, které jeho vydání předcházelo podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalované není opodstatněné.
6. V řízení před soudem prvního stupně bylo provedeno dokazování v rozsahu potřebném pro řádné posouzení a rozhodnutí věci a odvolací soud neshledal potřebným opakovat či doplňovat dokazování, pouze provedl rozhodnutí soudů ve věci vedené u soudu prvního stupně pod sp. zn. 8 C 28/2018 (viz § 213 o. s. ř.). Soud prvního stupně podrobně v odůvodnění svého rozsudku provedené důkazy zhodnotil jednotlivě i ve vzájemné souvislosti podle zásady volného hodnocení důkazů (srov. § 132 o. s. ř.) a své skutkové i právní závěry přesvědčivě popsal v odůvodnění svého rozhodnutí zcela v souladu s požadavky stanovenými v § 157 odst. 2 o. s. ř. Skutkové závěry shrnuté výše proto není nutno opakovat a lze na odůvodnění rozsudku pro stručnost odkázat.
7. Posouzením dosavadního obsahu spisu soudu prvního stupně odvolací soud nezjistil, že by řízení před soudem prvního stupně trpělo některou ze zmatečnostních vad řízení, uvedených v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), odst. 3 o. s. ř. či jinou vadou řízení, která by měla nebo mohla mít za následek nesprávnost rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci, k nimž je odvolací soud povinen přihlížet i z úřední povinnosti.
8. Restitučním nárokem žalobců a) a c) vůči žalované, včetně toho, zda jim svědčí nárok domoci se svých dosud žalovanou zcela neuspokojených práv cestou soudní žaloby, se soudy zabývaly již ve věci vedené u soudu prvního stupně pod sp. zn. 8 C 28/2018. V uvedené věci, jak soud prvního stupně, tak odvolací soud v rozhodnutí ze dne 7. 2. 2019, č. j. 19 Co 353/2018-355, kterým potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ze dne 22. 8. 2018, č.j. 8 C 28/2018-307, ve znění opravného usnesení ze dne 2. 10. 2018, č.j. 8 C 28/2018-337, ohledně vydání pozemku parc. č. 447/69 v k.ú. Hříměždice, tak v rozhodnutí ze dne 7. 11. 2019, č.j. 19 Co 282/2019-488, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ze dne 10. 4. 2019, č.j. 8 C 28/2018-415, ohledně pozemků parc. č. 1377/5, č.1377/12, č.1391/63 v k. ú. Hudčice a pozemku parc. č. 3 v k. ú. Velká Lečice, dovodily, že žalobcům jako osobám oprávněným svědčí neuspokojený restituční nárok a vzhledem k liknavému postupu žalované mají právo domoci se jeho uspokojení cestou soudní žaloby. Jako přípustný způsob jeho uspokojení shledaly i nabytí těchto pozemků do podílového spoluvlastnictví žalobců.
9. Jejich závěry aproboval i Nejvyšší soud, který usnesením ze dne 27. 8. 2019, sp.zn. 28 Cdo 2571/2019, dovolání žalované proti prvnímu z citovaných rozhodnutí odvolacího soudu odmítl. Dovolací soud konstatoval, že judikatura Nejvyššího soudu (jež reflektuje i judikaturu Ústavního soudu – srovnej nález ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02, publikovaný pod č. 33/2004 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 495/05, publikovaný pod č. 174/2007 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, či nález pléna Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 6/05, uveřejněný pod č. 531/2005 Sb. – označené nálezy, stejně jako dále citované rozhodnutí Ústavního soudu, jsou přístupné i na internetových stránkách Ústavního soudu <http://nalus.usoud.cz>) je ustálena v závěru, že v

případě liknavého, svévolného či diskriminujícího postupu žalované [resp. jejího předchůdce – Pozemkového fondu ČR, jehož nástupkyní je od 1. 1. 2013 žalovaná, jejíž práva a povinnosti vykonává Státní pozemkový úřad (srovnej § 22 odst. 1 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů)] může oprávněná osoba nárok uplatnit u soudu žalobou na vydání konkrétního vhodného pozemku, aniž by důvodnost takové žaloby bylo nutno vázat na podmínku jeho zahrnutí do veřejné nabídky, a že takový postup (jenž je výrazem zásady *vigilantibus iura scripta sunt*) nelze vůči ostatním oprávněným osobám pokládat za diskriminující (k tomu srovnej především rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3767/2009, uveřejněný pod č. 62/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jako „R 62/2010“, a na něj navazující judikaturu). Pro tento postup přitom postačuje naplnění kritéria liknavosti – nejedná se tedy o (ani částečně) kumulativní kritéria, což je zřejmé už z rozhodnutí R 62/2010, dle jehož právní věty není třeba důvodnost žaloby na vydání konkrétních náhradních pozemků vázat na podmínku jejich předchozího zahrnutí do veřejné nabídky „při liknavém postupu fondu“, a v jehož odůvodnění se uvádí, že Pozemkový fond by měl jednat tak, aby nedocházelo „k takovému postupu, který by bylo možno označit za liknavý, či dokonce svévolný“. Dovolací soud zdůraznil, že rozhodnutí odvolacího soudu zcela koresponduje shora citované judikatuře. Měl-li odvolací soud na zřeteli nejenom dobu prodlení žalované (jejího předchůdce) s uspokojením nároku žalobců (restituční nárok byl uplatněn již v roce 1992, rozhodnuto o něm bylo až v roce 2004), ale vzal-li v úvahu též další okolnosti případu (žalobci se účastnili veřejných dražeb, v nichž se s ohledem na jejich poměrně nižší majetkové nároky převodu některých nárokovaných pozemků nedomohli; nedostatečná nabídka náhradních pozemků), jejichž zhodnocením dospěl k závěru, že postup žalované lze i ve věci nyní posuzované kvalifikovat jako liknavý. Odvolací soud tudíž zcela v souladu s nastíněnou rozhodovací praxí dovodil, že následkem liknavého postupu žalované nebylo lze po žalobcích spravedlivě požadovat dále účast ve veřejných nabídkách a bylo namísto vyhovět jejich žalobě o vydání konkrétních vhodných pozemků v rozsahu odpovídajícím jejich restitučním nárokům. Neobstojí ani argumentace dovolatelky, jež neuspokojení restitučních nároků žalobců v plném rozsahu přičítá na vrub jejich subjektivním požadavkům získat konkrétní náhradní pozemky v jimi preferované lokalitě, nikoliv nedostatečné nabídce náhradních pozemků. Právní posouzení věci odvolacím soudem se současně nijak neodchyluje ani od usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. 28 Cdo 4926/2017, jež závěr o nenaplnění předpokladů pro vyhovění žalobě o vydání vybraných náhradních pozemků opírá o oproti projednávané věci odlišné individuální skutkové okolnosti případu, kdy se oprávněná osoba veřejných nabídek pozemků neúčastnila a o saturaci svého restitučního nároku nikterak intenzivně neusilovala (a kdy podle tehdy učiněných skutkových závěrů soudů nebylo zjištěno, že by postup žalované ve vztahu k žalobkyni vykazoval prvky liknavosti, jak byla shora odkazovanou judikaturou vymezena).

10. Skutkový stav zjištěný soudem prvního stupně v této věci v podstatě koresponduje se skutkovými závěry, z nichž vycházela citovaná předchozí soudní rozhodnutí a odvolací soud nemá žádný důvod se v této věci odchýlit od právních závěrů vyplývajících z výše uvedených rozhodnutí. V řízení bylo prokázáno, že restituční nárok byl uplatněn již v roce 1992, avšak z jednotlivých rozhodnutí vyplývá, že o něm bylo pravomocně rozhodnuto až po 12 letech v roce 2004, od kdy žalobci mohli začít uspokojovat své nároky. Cena nevydaných pozemků v případě žalobce a) a právní předchůdkyně žalobce b) Růženy Balejové, z toho každému jednou polovinou, činila 30 193 Kč a žalobce c) činila 54 270 Kč. Následně se všichni žalobci, resp. jejich právní předchůdci, opakovaně zúčastnili veřejných nabídek /žalobce a) v 17 případech, žalobce b), resp. jeho právní předchůdkyně v 15 případech a žalobce c) v 18 případech/, přesto se dosud nepodařilo jejich nároky zcela uspokojit. Pokud se týká žalobce b), kterého se netýkala předchozí soudní rozhodnutí, je nutno zdůraznit, že je právním nástupcem původní restituentky Růženy Balejové, nar. 1931, zemřelé dne 7. 7. 2015 a je nutno při posouzení jeho postupu zohlednit i

postup jeho právní předchůdkyně. Dědické řízení o pozůstalosti po jmenované bylo skončeno usnesení Okresního soudu v Příbrami ze dne 19. 10. 2015, č.j. 25 D 814/2015-89.

11. Jak již bylo zdůrazněno v předchozích soudních rozhodnutích, všichni žalobci disponovali poměrně nízkými majetkovými nároky, které je při vyhodnocení účasti ve veřejných nabídkách do jisté míry limitovaly až diskvalifikovaly. Při účasti o získání konkrétních náhradních pozemků je vybrán ten subjekt, který nabídne částku nejvyšší. Při nízkých nevypořádaných nárocích žalobců to znamenalo, že by mnohonásobně přeplatili své nároky jen proto, aby dosáhli zcela uspokojení přiznaných majetkových nároků, což také v jednom případě učinili. Možnost uspokojení nízkých nároků a výběr vhodných pozemků limitují i zásady uvedené v § 11a odst. 7 zákona o půdě, podle kterých je neplatná žádost o pozemky, jestliže celkový nárok v ní uplatněný je nižší než součet cen žádaných pozemků. Pokud osoba, která žádá o převod pozemku, v rámci jedné veřejné nabídky podá jednu nebo více žádostí, přičemž součet cen žádaných pozemků v nich je vyšší, než činí celková výše nároků této osoby uplatněných v těchto žádostech, jsou všechny tyto žádosti neplatné.
12. Struktura nabídky žalované by měla mít takové kvalitativní a kvantitativní parametry, aby byla náhrada poskytnuta v co možná nejkratší době co možná nejširšímu okruhu oprávněných osob, včetně osob s nízkými neuspokojenými nároky. Všichni žalobci prokázali, že se opakovaně marně snažili uspokojit své restituční nároky účastí ve veřejných nabídkách, přesto se jim však nepodařilo po dobu dalších sedmnácti let jejich nároky zcela uspokojit. Z toho nelze než dovodit, že stát (žalovaná) neposkytoval ani v minulosti dostatek kvalitních náhradních pozemků v celé šíři možného spektra, který by vedl k uspokojení i nižších nároků oprávněných osob. Za tohoto stavu i s přihlédnutím k vysokému věku žalobců (82, 67 a 89 let), kteří zatím marně čekali na plné uspokojení svých nároků v přiměřené době, lze shledat oprávněnost požadovaného způsobu upokojení jejich restitučních nároků zvolením si konkrétního pozemku mimo veřejné nabídky cestou soudního řízení. Ostatně právní předchůdkyně žalobce b) se ani uspokojení svého restitučního nároku po 23 letech nedožila. Nelze proto hovořit o formální účasti žalobců na veřejných nabídkách ani o diskriminaci jiných oprávněných osob, jak namítala žalovaná.
13. Soud prvního stupně proto dospěl ke správnému závěru, když v projednávané věci shledal podmínky pro vyhovění žalobě, neboť žalobci jsou oprávněnými osobami ve smyslu § 4 zákona o půdě, když mají na základě rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Příbram Čj. 2856/92-D, R V 77/2004 ze dne 10. 5. 2004, Čj. 2856/92-D, R V 76/2004 ze dne 3. 5. 2004, nárok na nabytí vlastnického práva k náhradním pozemkům za pozemky nevydané v restituci z důvodu existence překážek uvedených v § 11 odst. 1 zákona o půdě. Jejich restituční nárok dosud nebyl zcela uspokojen. Dovodil správně podmínky pro uspokojení tohoto nároku cestou soudní žaloby v důsledku liknavého postupu žalované a bylo proto na místě vyhovět žalobě o vydání konkrétního vhodného náhradního pozemku.
14. Žalovaná nenamítala žádný důvod, pro který by žalobci zvolený pozemek parc. č. 146/2 v k. ú. Ohrazenice u Jinec, nebyl vhodným jako náhradní pozemek. Soud prvního stupně ani odvolací soud též neshledaly zákonné překážky k vydání požadovaného náhradního pozemku ve smyslu § 11 odst. 1 zákona o půdě či § 6 odst. 1 až 3 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu, ve znění pozdějších předpisů. Nájem pozemku třetí osobě přitom zásadně nebrání jeho vydání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 2021 sp. zn. 28 Cdo 3808/2020). Po oddělení části pozemku, na které se nacházela pozemní komunikace, není jeho zbývající část, v katastru nemovitostí již vedená jako samostatný pozemek parc. č. 146/2, dotčena žádnou výlukou, která by jejímu vydání bránila. Jedná se o pozemek zemědělský, ve vlastnictví státu s příslušností hospodaření žalované, vedený jako druh pozemku trvalý travní porost a součást zemědělského půdního fondu.
15. Pokud se týká námitek žalované vůči způsobu ocenění náhradního pozemku parc. č. 146/2, zde se odvolací soud zcela ztotožnil s postupem soudu prvního stupně. Posudkem znalkyně Daniely

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

Raškové byl oceněn pozemek parc. č. 146/2 v původní výměře 2992 m², ještě před oddělením jeho části nyní parc. č. 146/8 o výměře 73 m², na které se nacházela komunikace. Pozemek parc. č. 146/8 vzniklý oddělením z pozemku parc. č. 146/2 na základě geometrického plánu ze dne 16. 6. 2021, č. 690-119/2021 byl již zapsán v katastru nemovitostí. Podle znaleckého posudku byl oddělená část pozemku o výměře 73 m² oceněna na částku 1 211,80 Kč při sazbě 16,60 Kč za m². Současný pozemek parc. č. 146/2 o výměře 2919 m² byl oceněn na 10 067,60 Kč, včetně trvalých porostů, jak byly popsány a oceněny ve znaleckém posudku na částku 894,60 Kč. Všechny trvalé porosty se podle nálezu znaleckého posudku nacházely na vydávaném pozemku a žalovanou nebyly tvrzeny ani doloženy žádné konkrétní skutečnosti, které by takový závěr zpochybňovaly. Posudek obsahoval ocenění jednotlivých částí pozemku, odvíjející se právě od jejich druhu a oddělená byla právě část pozemku, na které se nacházela komunikace. Proto bylo možné z dosavadního ocenění znaleckým posudkem vyjít, jak to učinil i soud prvního stupně. Opatření dodatku znaleckého posudku či vypracování nového posudku, jak navrhovala žalovaná, by za tohoto stavu a ceně pozemku bylo nadbytečné a zcela nevhodné a vedlo pouze k neodůvodněnému prodloužení řízení.

16. Není důvodu nevyhovět požadavku žalobců na společné uspokojení jejich restitučních nároků. Takový postup je odůvodněn nízkou výší jejich jednotlivých restitučních nároků, která jak bylo výše popsáno, brání jejich uspokojení vhodným náhradním pozemkem. Nutno též zohlednit, že žalobci a) a b) měli souhrnný restituční nárok, neboť jejich právní předchůdci - manželé Václav Archman st. a Otýlie Archmanová (rodiče žalobce a/ a právní předchůdkyně žalobce b) paní Balejové a prarodiče žalobce b/) vlastnili nevydané pozemky společně. Právní předchůdce žalobce c/ jeho matka paní Růžena Léblová roz. Archmanová, byla sestrou pana Václava Archmana st. a měli společně jako sourozenci na původních pozemcích hospodařit.
17. Soud prvního stupně správně zjistil, že výše neuspokojeného nároku žalobce a) činila 1 584,96 Kč, žalobce b) činila 8 717,28 Kč a žalobce c) činila 2 905,76 Kč. Hodnota vydávaného pozemku je 10 067,60 Kč, a proto jeho přiznáním do spoluvlastnictví žalobců, a to žalobci a) v podílu 12/100, žalobci b) v podílu 66/100 a žalobci c) v podílu 22/100, nemůže dojít k překročení jejich restitučního nároku, neboť tím byly vypořádány nároky ve výši 1 208,11 Kč žalobce a), ve výši 6 644,62 Kč žalobce b) a ve výši 2 214,87 Kč žalobce c) a nevypořádané zůstaly nároky ve výši 376,85 Kč žalobce a), ve výši 2 072,66 Kč žalobce b) a ve výši 690,89 Kč žalobce c).
18. Z výše uvedených důvodů byl výrok I. rozsudku soudu prvního stupně shledán věcně správným a podle § 219 o. s. ř. byl potvrzen.
19. Soud prvního stupně v souladu s výsledkem řízení podle § 142 odst. 1 a § 151 odst. o. s. ř. přiznal zcela procesně úspěšným žalobcům plnou náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně. Správně též určil jejich výši a uložil žalované její zaplacení ve lhůtě odpovídající § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř. a určil podle § 149 odst. 1 o. s. ř. místo plnění k rukám jejich zástupkyně (advokátky). Pro stručnost odvolací soud odkazuje na podrobné odůvodnění uvedené výše.
20. Odvolací soud proto výrok II. rozsudku soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení mezi účastníky podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
21. Výrok o nákladech odvolacího řízení je též založen na plném procesním úspěchu žalobců podle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 151 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení vznikl každému ze tří žalobců nárok na náhradu dvou úkonů právní služby určených z tarifní hodnoty 10 067,60 Kč odpovídající ceně vydaného pozemku, po snížení o 20% za zastupování více osob, a to ve výši 1 232 Kč za úkon podle § 8 odst. 1 a § 7 bod 5, § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „advokátní tarif“). Odměna advokáta za tři osoby za jeden úkon tedy činila celkem 3 696 Kč. Zástupkyně žalobců učinila v odvolacím řízení dva úkony právní služby, a to podání písemného vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu dne 31. 3. 2022 a za to náleží

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

odměna ve výši 7 392 Kč. K tomu dále náleží paušální náhrada hotových výdajů po 300 Kč za dva úkony ve výši 600 Kč a náhrada 21% DPH ve výši 1 678 Kč. Povinnost k úhradě nákladů řízení v celkové výši 9 670 Kč byla žalované uložena též ve lhůtě tří dnů odpovídající § 160 odst. 1 o. s. ř. a k rukám jejich právní zástupkyně, kterou je advokátka, podle § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání je možno podat ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky, prostřednictvím Okresního soudu v Příbrami.

Praha, 31. března 2022

Mgr. Roman FREMR v. r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 20.06.2022 a vykonatelnosti dne 24.06.2022.
Připojení doložky provedla Lenka Hejnová dne 07.07.2022.